

Hedárium

LOUTKOVÉ DIVADLO

ČUPŘINA – HIMÁLAJSKÁ PŘÍRUČKA PRO DĚTI A DOSPĚLÉ

Ahoj, já jsem Čupřina, jsem český kříženec.

Jméno jsem dostal pro svoji bohatou a rozčepýřenou srst a také prý proto, že obsahuje nejtypičtější české písmeno „Ř“.

Tyto listy slouží jako pomoc pro všechny, kteří by se náhodou jako já, někdy ocitli v Himálajích! Abych na nic nezapomněl, povídal jsem si o tom s kamarádem Āimou, který se v jedné himálajské vesnici narodil a teď žije tady u nás. Obrázky nakreslila Katanari (která mě taky vyrobila a nejen mě, koukni! www.katanari.com).

A abys zapojil/a buňky mozkové (což je prý dobré pro život), když uvidíš můj obrázek , mám pro tebe otázku. Stačí otevřít encyklopedii, internet a nebo pusu, aby ses zeptal/a maminky, tatínka nebo jiného dospělého a na otázku si odpověděl/a. Odpověď si pak zapiš klidně sem. Tenhle symbol © je zase kvíz, kde můžeš kroužkovat, co je podle tebe správná odpověď. Výsledky a další informace najdeš tady:

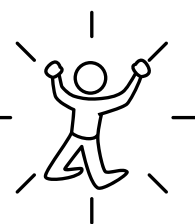

Doufám, že ti příručka poslouží. Dobře si ji schovej, abys byl/a připraven/a, kdybys náhodou prožívala podobné dobrodružství jako já.

A nezapomeň, když se objeví strach:

NÁDECH VÝDECH, V TĚLE KLID MÁM
NÁDECH VÝDECH, SVOU SÍLU ROZDMÝCHÁM.

Pořádně se oblékni, jdeme na to!

1. Naše planeta

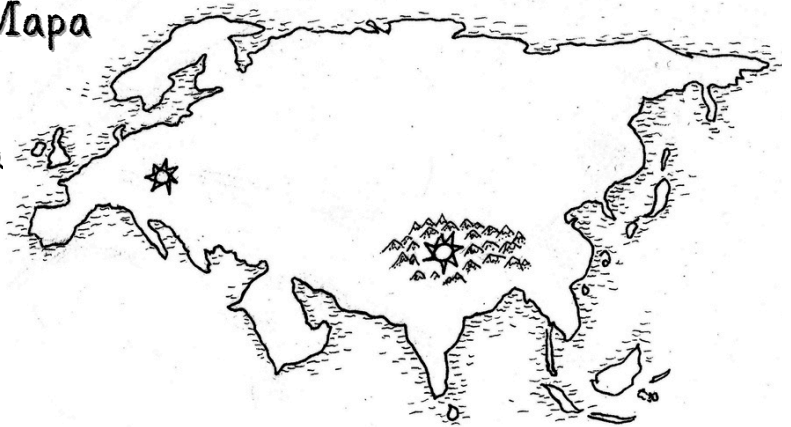
Tohle je náš domov, planeta Země. Obrovská hmota plující vesmírem. Je součástí sluneční soustavy – dalších planet a všechny se točí kolem hlavního hrdiny – Slunce. Naším dalším důležitým partákem, který je s námi díky přitažlivé síle Země (neboli gravitace), se jmenuje Měsíc.

ZA JAK DLOUHO DOLETÍ ČLOVĚK Z PLANETY ZEMĚ NA MĚSÍC?

2. Mapa

Česká republika se nachází v Evropě. Tak se jmenuje jeden ze 7 kontinentů na naší planetě. Nejvyšší pohoří Himálaje (a hora Mt. Everest) se nachází na kontinentu zvaném Asie. V jedné himálajské vesnici žije rodina mého kamaráda Āimy.

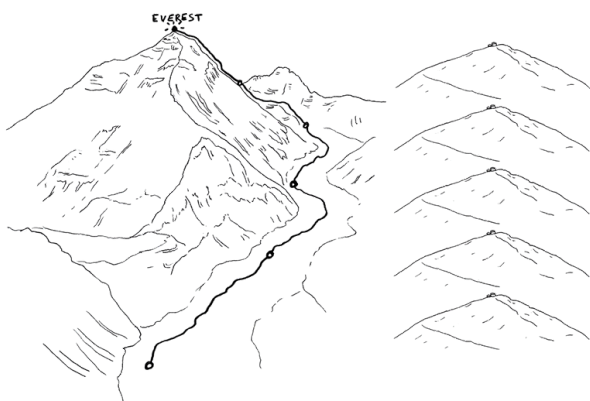
☉ Zakroužkuj, které dopravní prostředky musí Āima použít, když je jede navštívit? (ne jako já, když jsem se tam po tom podivném skoku nechtěně ocitl)

A: letadlo B: vlak C: autobus D: pěškobus E: osel F: motorka

PŘES KTERÉ KONTINENTY DOCESTUJEŠ Z ČESKÉ REPUBLIKY DO HIMÁLAJÍ?

3. Mount Everest (další názvy – zkus říct nahlas: nepálsky Sagarmátha; tibetsky Čhomolungma) Je nejvyšší hora na planetě Zemi nad hladinou moře (i pod hladinou jsou totiž hory). Je vysoká 8 848,86 m. Naše nejvyšší hora

Sněžka (1 603 m.n.m.) se do Everestu vejde skoro 5,5 krát. Každý rok se vrchol Everestu snaží zdolat mnoho lidí z celého světa.

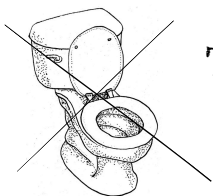
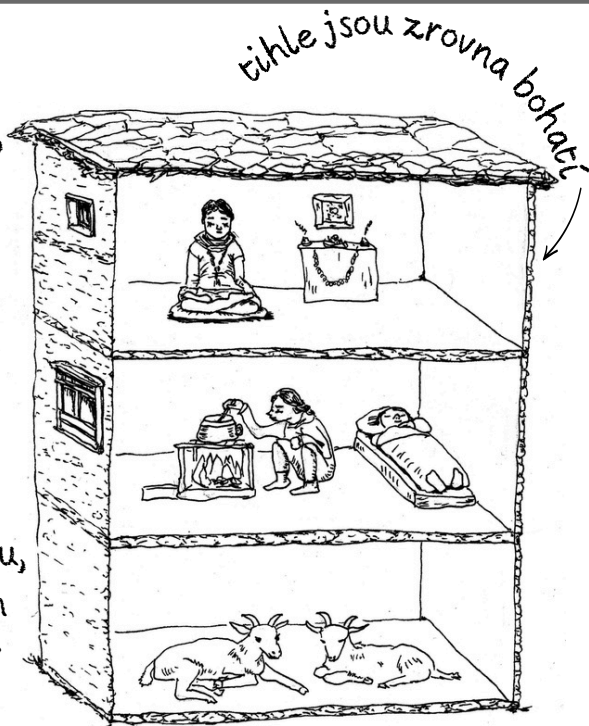

JAK SE JMENUJE POHOŘÍ, KDE LEŽÍ NAŠE NEJVYŠŠÍ HORA SNĚŽKA?

4. Lidé žijící vysoko v horách

Etnicky jsou to Tibetané. Žijí v malých vesnicích, kde jsou všichni zvyklí si pomáhat. Jejich domky mají 1-3 patra, podle toho, jak jsou bohatí. Dole spí zvířata a svým teplem zahřívají dům zespoda. Základním vybavením kuchyně jsou kamna, která stojí uprostřed. Topí se v nich sušeným jačím trusem. V kuchyni se odehrává veškerý život a také spánek.

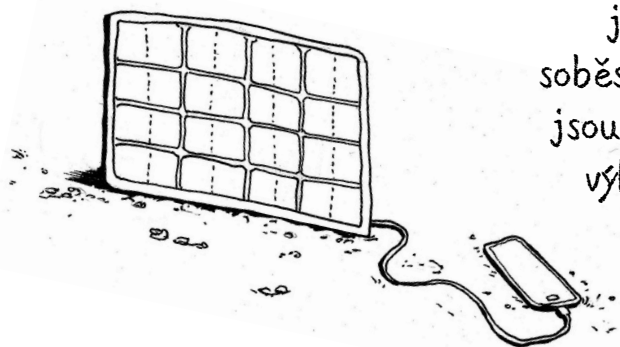
Domky nemají elektřinu, odpady ani tekoucí vodu, tu musí nosit z blízkého pramene. Do některých vesnic je voda přivedena trubkou z hor, ta ale v zimě zamrzá.

Toaletu vykonávají lidé v přírodě. Buď rychle uschne a zmizí, nebo potřebu zasypou popelem, který také urychlí rozklad.

5. Spojení se světem

Ačkoliv život ve vysokých horách není jednoduchý, lidé zde žijící jsou naprosto soběstační. Jsou zcela sžiti s přírodou, na kterou jsou napojeni a cítí se šťastně. Přesto využívají výhody mobilních telefonů, které si dobíjejí přenosným solárním panelem.

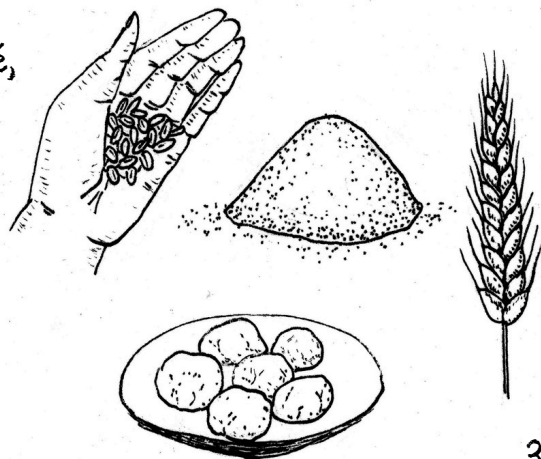

CHODÍ TAMNÍ DĚTI DO ŠKOLY?

6. Jídlo

Tamní lidé obdělávají pole, kde pěstují ječmen a pohanku. Jako základní potravu mají tsampu – pražený rozemletý ječmen.

Ten se smíchá s čajem a máslem. V dnešní době, kdy mnoho mladých lidí odchází z vesnice do měst za prací a vzděláním, se stále častěji do jídelničky dostává dovezená rýže.

© Jaké jsou poklady, které v okolí sbírají?

A: diamanty

B: léčivé byliny a houby

7. Jak

Jaci jsou takoví superhrdinové Himálají. Vydrží a v pohodě přežijí nejtěžší zimu. Mají velmi hřejivou vlnu, velkou sílu, a jsou to takové chodící továrny na palivo. Jejich samice zvané "di" dávají výživné mléko. Jsou to nejdůležitější partáci tamních lidí: poskytují maso a mléko

přenášejí těžké náklady po kamenitých a strmých horách

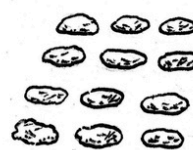
z jejich vlny mají oblečení, stany a z kůže například obuv

lidem dávají palivo – ve vysokých oblastech už nerostou stromy, takže...

8. Jačí trus

Děti a starší ženy vstávají brzy ráno, aby šly posbírat jačí trus. Z toho vyrobí placky nebo cihly, které nechají vysušit a na zimu z nich vytvoří zásobu na topení a vaření

© Jakovi v horách hrozí jediné nebezpečí. Uhádneš jaké?

A: kousnutí hadem

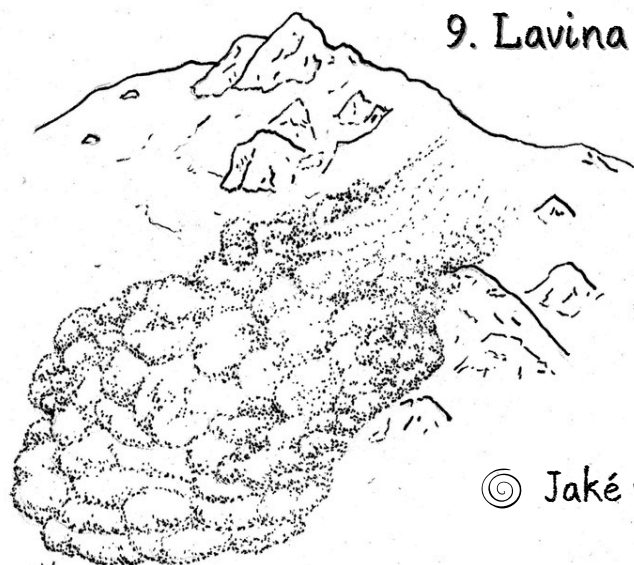
B: lavina

JAK DĚLÁ JAK?

9. Lavina

je nebezpečný přírodní úkaz. Spousta sněhu, která se najednou uvolní a rychle cestuje po svahu směrem dolů. Je to taková rychlost, jako když letí vrtulník a takové množství, že to může zasypat, zranit nebo zabít člověka. Já to můžu potvrdit! Ještěže umím rychle běhat a včas jsem stihl všechny varovat.

© Jaké vybavení by měl mít každý, kdo se pohybuje v místech, kde hrozí nebezpečí laviny?

A: pípák B: doutník C: počítač D: sondu E: lak na nehty F: lopatu